

HAAPA
VESI

Kouluterveys- kysely 2023

4. ja 5. luokan oppilaat

Elintavat ja terveys (mm. liikunta, nukkuminen, ruokatottumukset, päihteet ja riippuvuudet)

- **Liikunta:**

- Vähintään tunnin päivässä liikkuvat (yht. 38,5%):
 - Tulos huonompi kuin koko maassa (43%)/Pohteen alueella (46,1%) keskimäärin
 - Tytöillä määrä vähentynyt (38,8% -> 34,9%)
 - Pojilla määrä noussut (40,9% -> 43,1%)

- **Nukkuminen:**

- Tytöistä 8,4% ja pojista 7,8% kokee, ettei nuku tarpeeksi (yht. 8,2%)
 - Tulos on parantunut, pojilla reilummin

- **Ruokatottumukset:**

- Ei syö aamupalaa joka arkipäivä:
 - Tulos heikompaa kuin koko maahan / Pohteeseen verrattuna
 - Poikien tulos huolestuttava!

Sukupuoli	Alue	2021	2023
Pojat	Koko maa	26,5%	27,7%
	Haapavesi	33,0%	48,4%
	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	27,5%	28,2%
Tytöt	Koko maa	28,1%	31,5%
	Haapavesi	35,1%	30,1%
	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	26,2%	30,9%
Yhteensä	Koko maa	27,3%	29,7%
	Haapavesi	33,9%	37,9%
	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	26,9%	29,7%

4. ja 5. luokan oppilaat

Elintavat ja terveys (mm. liikunta, nukkuminen, ruokatottumukset, päihteet ja riippuvuudet)

- Päihteet ja riippuvuudet:
 - Käyttänyt jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta vähintään kerran
 - Pojilla lisääntynyt 5,8% -> 9,2 %
 - Määrä kuitenkin vähäinen Haapavedellä (yht. 4,1%)
- Yrittänyt usein viettää vähemmän aika netissä, mutta ei ole onnistunut
 - Samaa tasoa (yht. 38,1%) kuin koko maassa (38,8%) ja Pohteen alueella (37%)
 - Pysynyt aika lailla ennallaan
 - Netin käytön ei ole koettu vaikuttavan syömiseen tai nukkumiseen.

4. ja 5. luokan oppilaat

Elintavat ja terveys (mm. liikunta, nukkuminen, ruokatottumukset, päihteet ja riippuvuudet)

- Hampaiden harjaus:
 - Hampaiden harjaus harvemmin kuin kahdesti päivässä
 - Parempaan suuntaan menty, mutta edelleen määrä korkea
- Koettu terveydentila:
 - Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi
 - Tytöillä tilanne parantunut, kun taas pojilla huonontunut

Sukupuoli	Alue	2021	2023
Pojat	Koko maa	35,5%	34,8%
	Haapavesi	52,9%	43,1%
	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	42,5%	41,6%
Tytöt	Koko maa	24,9%	25,0%
	Haapavesi	43,0%	37,8%
	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	28,3%	28,5%
Yhteensä	Koko maa	30,2%	29,8%
	Haapavesi	48,2%	40,1%
	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	35,3%	35,0%

Sukupuoli	Alue	2021	2023
Pojat	Koko maa	8,9%	9,0%
	Haapavesi	8,0%	11,5%
	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	8,3%	7,8%
Tytöt	Koko maa	12,5%	13,5%
	Haapavesi	15,0%	6,6%
	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	11,1%	12,9%
Yhteensä	Koko maa	10,8%	11,3%
	Haapavesi	11,4%	8,8%
	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	9,8%	10,4%

4. ja 5. luokan oppilaat

Sosiaaliset suhteet, vapaa-aika ja mielen hyvinvointi

- Yksinäisyyttä koetaan harvoin.
- Jokainen vastaaja kokee, että hänellä on vähintään yksi hyvä ystävä.
- Vastaajat eivät ole kokeneet keskusteluvaikeuksia vanhempiensa kanssa ja lähes 90% vastaajista kokee saavansa tukea ja kannustusta vanhemmiltaan usein.
 - Tosin vain noin puolet vastaajista on kokenut keskusteluyhteyden vanhempien kanssa hyväksi (54,2%) ja noin 64% kokee, että lapsen ja vanhemman välinen vuorovaikutus on avointa (näissä tulokset hieman koko maata ja Pohdetta huonommat)
 - Vain alle puolet vastaajista kertoo, että keskustelevat usein vanhempiensa kanssa koulupäivästä!

4. ja 5. luokan oppilaat

Sosiaaliset suhteet, vapaa-aika ja mielen hyvinvointi

- Tyytyväisyys omaan elämään on hyvällä tasolla:
 - Tyytyväisiä elämäänsä on tällä hetkellä lähes 90% vastaajista ja erittäin tyytyväisiä 45%.
- Tytöt (25,9%) kokevat vähintään lievää ahdistusoireilua enemmän kuin pojat (7,8%)
 - Tytöt ovat kokeneet myös mielialaan liittyviä ongelmia poikia enemmän
 - Koko maahan tai Pohteeseen verrattuna määrät ovat kuitenkin pienempiä
- Harrastusaktiivisuus on hyvä:
 - Vähintään kerran viikossa harrastavat: 91%
 - Vähintään viitenä päivänä viikossa harrastavat: 31,7%
 - Taidetta ja kulttuuria kertoo harrastavansa vähintään kerran viikossa 86,2%
 - Tyttöjen ja poikien välisiä eroja ei juurikaan ole, pojat kuitenkin harrastavat enemmän useampana päivänä viikossa

4. ja 5. luokan oppilaat

Koulu

- Osallisuuden tunne huonompaa verrattuna koko maahan ja Pohteen alueeseen:
 - Esimerkiksi: vastaajista 36,3% kokee olevansa tärkeä osa kouluyhteisöä (koko maa 42,6% ja Pohde 44,1%)
 - Tässä esiin nousee etenkin poikien tulos 28,6% (koko maa 41,5% ja Pohde 42,4%)
 - Sama trendi nähtävillä myös luokkayhteisössä
- Koulu-uupumusta ei juurikaan koeta.
- Koulunkäynnistä pitää noin 70% vastaajista.
- 64,2% vastaajista kokee, että koulussa on mahdollisuus puhua aikuisen kanssa mieltä painavista asioista (koko maa 59,2% ja Pohde 58,8%)
 - Tosin vain noin 31% kokee, että opettajat ovat usein kiinnostuneita siitä, mitä oppilaalle kuuluu (koko maa 42,5%, Pohde 42,4%)

4. ja 5. luokan oppilaat

Väkivalta, syrjintä ja häirintä

- 60% vastaajista kertoo, ettei ole kiusattu koulussa lainkaan lukukauden aikana (tulos parantunut, vuonna 2021 tulos 55,8%)
 - Vähintään kerran viikossa koulukiusattujen määrä myös vähentynyt
- Fyysistä uhkaa kokeneiden tyttöjen määrä on vähentynyt (22,5% -> 15,9%), kun taas pojilla määrä on kasvanut (15,1% -> 18,5%)

Sukupuoli	Alue	2021	2023
Pojat	Koko maa	17,2%	19,2%
	Haapavesi	15,1%	18,5%
	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	15,8%	18,0%
Tytöt	Koko maa	11,2%	12,1%
	Haapavesi	22,5%	15,9%
	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	10,7%	11,9%
Yhteensä	Koko maa	14,2%	15,6%
	Haapavesi	18,7%	17,0%
	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	13,3%	14,9%

4. ja 5. luokan oppilaat

Väkivalta, syrjintä ja häirintä

Kokenut muiden perheenjäsenten välistä fyysistä väkivaltaa vuoden aikana				
Kohderyhmä	Taustatekijä	Sukupuoli	Alue	2021
Perusopetus 4. ja 5. lk	Kaikki vastaajat	Pojat	Koko maa	13,9%
			Haapavesi	25,0%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	18,3%
		Tytöt	Koko maa	14,6%
			Haapavesi	27,5%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	19,0%
	Yhteensä		Koko maa	14,2%
			Haapavesi	26,2%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	18,7%

Kokenut seksuaalista kommentointia, ehdottelua, viestittelyä tai kuvamateriaalin näyttämistä vuoden aikana					
Kohderyhmä	Taustatekijä	Sukupuoli	Alue	2021	2023
Perusopetus 4. ja 5. lk	Kaikki vastaajat	Pojat	Koko maa	6,3%	8,5%
			Haapavesi	5,8%	9,2%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	5,5%	8,5%
		Tytöt	Koko maa	10,1%	13,1%
			Haapavesi	15,0%	12,2%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	8,7%	12,2%
	Yhteensä		Koko maa	8,3%	10,9%
			Haapavesi	10,2%	10,9%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	7,2%	10,4%

Kokenut vanhempien tai muiden huoltapitävien aikuisten henkistä väkivaltaa vuoden aikana					
Kohderyhmä	Taustatekijä	Sukupuoli	Alue	2021	2023
Perusopetus 4. ja 5. lk	Kaikki vastaajat	Pojat	Koko maa	23,5%	25,6%
			Haapavesi	24,4%	15,4%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	20,6%	21,7%
		Tytöt	Koko maa	27,4%	29,7%
			Haapavesi	31,3%	15,7%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	23,5%	26,5%
	Yhteensä		Koko maa	25,5%	27,7%
			Haapavesi	27,7%	15,5%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	22,2%	24,2%

Kokenut vanhempien tai muiden huoltapitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana					
Kohderyhmä	Taustatekijä	Sukupuoli	Alue	2021	2023
Perusopetus 4. ja 5. lk	Kaikki vastaajat	Pojat	Koko maa	16,5%	17,5%
			Haapavesi	18,4%	16,9%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	18,4%	18,1%
		Tytöt	Koko maa	13,6%	14,2%
			Haapavesi	18,8%	12,0%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	13,1%	13,1%
	Yhteensä		Koko maa	15,1%	15,8%
			Haapavesi	18,6%	14,2%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	15,7%	15,6%

8. ja 9. luokan oppilaat

Elintavat ja terveys (mm. liikunta, nukkuminen, ruokatottumukset, päihteet ja riippuvuudet)

- **Liikunta:**
 - Vähintään tunnin päivässä liikkuvat (yht. 18,9%):
 - Tulos pysynyt ennallaan
 - Tulos huonompi kuin koko maassa (25,4%)/Pohteen alueella (24%) keskimäärin
 - Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan tunnin viikossa:
 - Laskua 28,3% -> 26,1%, tulos linjassa koko maan kanssa
- **Nukkuminen:**
 - Nukkuu arkisin alle 8 tuntia
 - Pojilla tilanne huonontunut 20% -> 29,7%, kun taas tytöillä parantunut 28% -> 22%
 - Tulos kuitenkin huomattavasti parempi (yht. 25,5%) kuin koko maassa (36,3%) ja Pohteen alueella (36,5%)
- **Ruokatottumukset:**
 - Aamupalan syöminen parantunut, etenkin tytöillä (jättää aamupalan syömättä arkisin: yht. 44,2% -> 36,1%)
 - Koululounaan syöminen kuitenkin vähentynyt (ei syö lounasta päivittäin: 33,3% -> 36,1%)
 - Tytöistä lähes puolet ei syö koululounasta päivittäin!

8. ja 9. luokan oppilaat

Elintavat ja terveys (mm. liikunta, nukkuminen, ruokatottumukset, päihteet ja riippuvuudet)

- **Päihteet ja riippuvuudet:**

- **Alkoholi:**

- Humalahakuinen juominen (tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa) vähentynyt

- **Nikotiinituotteet ja sähkösavukkeet:**

- Tupakkatuotteiden ja sähkösavukkeiden päivittäinen käyttö lievästi nousussa (8,6% -> 9,7%)

- Päivittäinen tupakointi kuitenkin vähentynyt

- Nuuskaa päivittäin 4,2%

- Pojilla nähtävillä etenkin nikotiinipussien käyttö! (käyttö silloin tällöin/päivittäin 13,9% pojista)

- **Huumeet:**

- Kannabiskokeilut vähentyneet pojilla (13,5% -> 6,8%), mutta nousseet tytöillä (0% -> 3,3%)

- Sama trendi nähtävillä myös laittomien huumeiden kokeilussa

- Määrät kuitenkin vielä suhteellisen pieniä, luvut myös hieman pienempiä verrattuna koko maahan tai Pohteen alueeseen.

8. ja 9. luokan oppilaat

Elintavat ja terveys (mm. liikunta, nukkuminen, ruokatottumukset, päihteet ja riippuvuudet)

- Hampaiden harjaus:
 - Hampaiden harjaus vähemmän kuin kahdesti päivässä:
 - Kehittynyt parempaan suuntaan (49,3% -> 41%), edelleen tulos kuitenkin korkeampi kuin koko maassa (35,7%) tai Pohteen alueella (36%) keskimäärin
- Ylipaino:
 - Ylipainoisten osuus noussut (12,4% -> 17,1%)
 - Nousua etenkin pojilla (14,3% -> 20,3%)

- Koettu terveydentila heikentynyt:

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi					
Kohderyhmä	Taustatekijä	Sukupuoli	Alue	2021	2023
Perusopetus 8. ja 9. lk	Kaikki vastaajat	Pojat	Koko maa	16,5%	16,7%
			Haapavesi	12,5%	17,3%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	15,9%	16,5%
		Tytöt	Koko maa	34,3%	36,1%
			Haapavesi	32,5%	47,8%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	33,5%	37,3%
		Yhteensä	Koko maa	25,7%	26,6%
			Haapavesi	24,8%	34,1%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	25,0%	27,1%

8. ja 9. luokan oppilaat

Sosiaaliset suhteet, vapaa-aika ja mielen hyvinvointi

- 18,8% tuntee itsensä yksinäiseksi (koko maa 15% ja Pohde 15,7%)
 - Tilanne huonontunut
 - 6,6% vastaajista kertoo, ettei ole yhtään läheistä ystävää
- Keskusteluyhteys vanhempien kanssa koettiin hieman huonommaksi kuin koko maassa keskimäärin
 - 36,6% kokee, että heillä on hyvä keskusteluyhteys vanhempien kanssa (koko maa 42,8%)
 - Pojista 50% koki keskusteluyhteyden hyväksi, kun taas tytöillä vastaava luku oli 25,6%. Tytöt myös kokivat enemmän keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa (14,4%) kuin pojat (4,1%)

8. ja 9. luokan oppilaat

Sosiaaliset suhteet, vapaa-aika ja mielen hyvinvointi

- Tyytyväisiä elämäänsä vastaajista oli 58,3% (koko maa ja Pohde n. 65%)
 - Tytöistä alle puolet oli tyytyväisiä elämäänsä tällä hetkellä
- Sosiaalista ahdistuneisuutta kokee n. 41%:

Sosiaalinen ahdistuneisuus					
Kohderyhmä	Taustatekijä	Sukupuoli	Alue	2021	2023
Perusopetus 8. ja 9. lk	Kaikki vastaajat	Pojat	Koko maa	21,2%	20,0%
			Haapavesi	21,8%	31,5%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	21,2%	20,5%
	Tytöt		Koko maa	48,1%	51,8%
			Haapavesi	48,8%	47,8%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	48,5%	54,4%
	Yhteensä		Koko maa	35,1%	36,3%
			Haapavesi	38,1%	40,6%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	35,3%	37,9%

8. ja 9. luokan oppilaat

Sosiaaliset suhteet, vapaa-aika ja mielen hyvinvointi

Ollut huolissaan mielialastaan kuluneen 12 kuukauden aikana

Kohderyhmä ☐	Taustatekijä	Sukupuoli	Alue	2021	2023
Perusopetus 8. ja 9. lk	Kaikki vastaajat	Pojat	Koko maa	17,1%	16,8%
			Haapavesi	11,5%	23,3%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	17,1%	16,3%
		Tytöt	Koko maa	53,0%	53,7%
			Haapavesi	51,3%	64,4%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	53,2%	56,3%
		Yhteensä	Koko maa	35,9%	35,9%
			Haapavesi	34,8%	46,0%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	36,0%	37,1%

8. ja 9. luokan oppilaat

Sosiaaliset suhteet, vapaa-aika ja mielen hyvinvointi

- Harrastusaktiivisuus hyvä:
 - Vastaajista 94,5% harrastaa jotain vähintään kerran viikossa
 - Tyttöjen ja poikien välillä ei juurikaan eroa
- 47,5% vastaajista kokee, ettei asuinalueella ole tarpeeksi oleskelutiloja nuorille ja vain 25,8% kokee, että asuinalueella järjestetään kiinnostavaa vapaa-ajan toimintaa nuorille
- Lähes 60% kertoo tietävänsä asuinalueensa harrastusmahdollisuuksista

8. ja 9. luokan oppilaat

Sosiaaliset suhteet, vapaa-aika ja mielen hyvinvointi

Käyttää turvavyötä autolla liikkeessä				
Kohderyhmä	Taustatekijä	Sukupuoli	Alue	2021
Perusopetus 8. ja 9. lk	Kaikki vastaajat	Pojat	Koko maa	89,1%
			Haapavesi	70,0%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	89,6%
		Tytöt	Koko maa	92,6%
			Haapavesi	85,4%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	92,3%
		Yhteensä	Koko maa	90,9%
			Haapavesi	79,7%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	91,0%

Käyttää heijastinta tai heijastavia asusteita pimeällä liikkeessä				
Kohderyhmä	Taustatekijä	Sukupuoli	Alue	2021
Perusopetus 8. ja 9. lk	Kaikki vastaajat	Pojat	Koko maa	22,7%
			Haapavesi	21,6%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	21,1%
		Tytöt	Koko maa	33,8%
			Haapavesi	39,5%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	34,2%
		Yhteensä	Koko maa	28,5%
			Haapavesi	32,6%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	28,0%

Käyttää kypärää pyöräillessä				
Kohderyhmä	Taustatekijä	Sukupuoli	Alue	2021
Perusopetus 8. ja 9. lk	Kaikki vastaajat	Pojat	Koko maa	24,0%
			Haapavesi	12,8%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	14,5%
		Tytöt	Koko maa	22,1%
			Haapavesi	6,9%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	14,4%
		Yhteensä	Koko maa	23,0%
			Haapavesi	9,2%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	14,4%

8. ja 9. luokan oppilaat

Koulu

- Osallisuuden tunne hieman parantunut
 - Vastaajista 33,3% kokee olevansa tärkeä osa kouluyhteisöä (koko maa ja Pohde n. 38%)
 - Pojista n. 63% ja tytöistä 44% kokee olevansa tärkeä osa luokkayhteisöä (yht. 52,4%)
- Lähes 60% vastaajista kokee oppimisyhteisön ilmapiirin hyväksi
- Koulussa olevien aikuisten toiminnasta nuoret kokevat:
 - Opettajat eivät ole kiinnostuneita oppilaan kuulumisista: 58,7% (vrt. koko maa 41,8% ja Pohde 40,1%)
 - Opettajat eivät rohkaise mielipiteen ilmaisuun oppitunnilla: 34,7% (vrt. koko maa 29% ja Pohde 26,9%)
 - Opettajalta saatu välittävä ja oikeudenmukainen kohtelu: 33,7% (vrt. koko maa 45,8% ja Pohde 48,7%)
 - 39,9% kokee, että koulussa on mahdollisuus keskustella aikuisen kanssa mieltä painavista asioista (vrt. koko maa 46,2% ja Pohde 45,8%)

8. ja 9. luokan oppilaat

Koulu

- Uusi koulurakennus näkyy koulun työskentelyolosuhteisiin liittyvissä vastauksissa
 - Haittoja ei juurikaan koeta
 - Vastaukset ovat huomattavasti parempia kuin koko maassa tai Pohteen alueella keskimäärin
- Koulu-uupumusta kokee 25% vastaajista
 - Tulos pysynyt ennallaan, mutta tyttöjen kohdalla koulu-uupumus lisääntynyt ja poikien kohdalla vähentynyt
- Koulunkäynnistä pitää n. 45% vastaajista

8. ja 9. luokan oppilaat

Väkivalta, syrjintä ja häirintä

- 68,9% vastaajista kertoo, ettei ole kiusattu koulussa lainkaan lukukauden aikana (vuonna 2021 tulos 70,7%)
 - Vähintään kerran viikossa koulukiusattujen määrä 5,7% -> 7,2%
- Fyysistä uhkaa kokeneiden määrä noussut

Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana					
Kohderyhmä	Taustatekijä	Sukupuoli	Alue	2021	2023
Perusopetus 8. ja 9. lk	Kaikki vastaajat	Pojat	Koko maa	17,8%	20,7%
			Haapavesi	11,5%	19,7%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	15,5%	17,4%
		Tytöt	Koko maa	14,4%	14,5%
			Haapavesi	10,8%	12,0%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	13,4%	12,3%
		Yhteensä	Koko maa	16,1%	17,5%
			Haapavesi	11,7%	15,3%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	14,4%	14,8%

8. ja 9. luokan oppilaat

Väkivalta, syrjintä ja häirintä

- 68,9% vastaajista kertoo, ettei ole kiusattu koulussa lainkaan lukukauden aikana (vuonna 2021 tulos 70,7%)
 - Vähintään kerran viikossa koulukiusattujen määrä 5,7% -> 7,2%
- Fyysistä uhkaa kokeneiden määrä noussut

Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana					
Kohderyhmä	Taustatekijä	Sukupuoli	Alue	2021	2023
Perusopetus 8. ja 9. lk	Kaikki vastaajat	Pojat	Koko maa	17,8%	20,7%
			Haapavesi	11,5%	19,7%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	15,5%	17,4%
		Tytöt	Koko maa	14,4%	14,5%
			Haapavesi	10,8%	12,0%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	13,4%	12,3%
		Yhteensä	Koko maa	16,1%	17,5%
			Haapavesi	11,7%	15,3%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	14,4%	14,8%

8. ja 9. luokan oppilaat

Väkivalta, syrjintä ja häirintä

Kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua vuoden aikana					
Kohderyhmä	Taustatekijä	Sukupuoli	Alue	2021	2023
Perusopetus 8. ja 9. lk	Kaikki vastaajat	Pojat	Koko maa	10,5%	11,8%
			Haapavesi	11,5%	6,8%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	8,5%	9,9%
		Tytöt	Koko maa	48,4%	45,0%
			Haapavesi	43,4%	47,8%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	46,0%	41,5%
		Yhteensä	Koko maa	30,2%	28,9%
			Haapavesi	31,4%	29,7%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	27,8%	26,2%

Kokenut seksuaaliväkivaltaa vuoden aikana					
Kohderyhmä	Taustatekijä	Sukupuoli	Alue	2021	2023
Perusopetus 8. ja 9. lk	Kaikki vastaajat	Pojat	Koko maa	5,0%	6,3%
			Haapavesi		2,7%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	3,4%	5,0%
		Tytöt	Koko maa	13,4%	11,7%
			Haapavesi		20,7%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	12,4%	10,4%
		Yhteensä	Koko maa	9,4%	9,1%
			Haapavesi	8,0%	12,7%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	8,1%	7,8%

Kokenut vanhempien tai muiden huoltapitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana					
Kohderyhmä	Taustatekijä	Sukupuoli	Alue	2021	2023
Perusopetus 8. ja 9. lk	Kaikki vastaajat	Pojat	Koko maa	9,2%	8,7%
			Haapavesi	11,8%	6,8%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	9,0%	7,9%
		Tytöt	Koko maa	15,4%	15,6%
			Haapavesi	12,0%	22,8%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	14,6%	13,8%
		Yhteensä	Koko maa	12,5%	12,3%
			Haapavesi	12,5%	15,8%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	11,9%	10,9%

Kokenut vanhempien tai muiden huoltapitävien aikuisten henkistä väkivaltaa vuoden aikana					
Kohderyhmä	Taustatekijä	Sukupuoli	Alue	2021	2023
Perusopetus 8. ja 9. lk	Kaikki vastaajat	Pojat	Koko maa	19,3%	17,2%
			Haapavesi	17,3%	19,2%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	17,2%	14,7%
		Tytöt	Koko maa	42,5%	42,4%
			Haapavesi	44,6%	45,7%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	40,4%	38,7%
		Yhteensä	Koko maa	31,3%	30,2%
			Haapavesi	34,3%	33,9%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	29,2%	27,1%

8. ja 9. luokan oppilaat

Väkivalta, syrjintä ja häirintä

Kokenut syrjintää koulussa tai vapaa-ajalla				
Kohderyhmä	Taustatekijä	Sukupuoli	Alue	
				20212023
Perusopetus 8. ja 9. lk	Kaikki vastaajat	Pojat	Koko maa	20,9%25,8%
			Haapavesi	11,8%35,6%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	19,0%23,2%
		Tytöt	Koko maa	35,7%39,9%
			Haapavesi	31,3%46,7%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	34,5%37,6%
		Yhteensä	Koko maa	28,6%33,1%
			Haapavesi	24,3%41,8%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	27,1%30,6%

8. ja 9. luokan oppilaat

- Erityinen huoli nousee haapavetisistä tytöistä:
 - Heräilee päivittäin kesken yöunien (25,3%, vrt. pojat 4,1% tai koko maa tytöt 17,8%)
 - Nukahtamisvaikeuksia päivittäin (27,2%, vrt. pojat 10,7% tai koko maa tytöt 24,4%)
 - Paljon vaikeuksia keskittyä (28,3%, vrt. pojat 12% tai koko maa tytöt 23,4%)
 - Väsynyt ja uupunut päivittäin (55,4%, vrt. pojat 25,3%)
 - Tämä aika lailla samaa tasoa kuin koko maassa keskimäärin
 - Lähes puolet kokevat terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi (vrt. pojat 17,3% tai koko maa tytöt 36,1%)
 - Tytöt vähemmän tyytyväisiä elämäänsä kuin pojat
 - Tytöistä n. 34% kokee itsetunnon matalaksi
 - Kohtalaista tai vaikeaa ahdistusta kokee tytöistä 33% (vrt. pojat 9,9%)
 - Tämä aika lailla samaa tasoa kuin koko maassa keskimäärin
 - Tyttöillä suuri riski syömishäiriöille (42,7%)
 - Koulu-uupumusta näkyy tyttöillä enemmän kuin pojilla
 - Lähes puolet tytöistä on kokenut häiritsevää seksuaalista ahdistelua tai ehdottelua ja jopa 20,7% on kokenut seksuaaliväkivaltaa vuoden aikana!

Lukion 1. ja 2. vuosiluokan opiskelijat

Elintavat ja terveys (mm. liikunta, nukkuminen, ruokatottumukset, päihteet ja riippuvuudet)

- Liikunta:
 - Vähän liikkuvien nuorten osuus laskenut:
 - Liikkuu korkeintaan yhtenä päivänä viikossa vähintään tunnin päivässä 14,3% -> 12,3%
 - Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1h viikossa 44,4% -> 28,8%
 - Vähintään tunnin päivässä liikkuvat 6,3% -> 11,1% (koko maa 19,5%, Pohde 16,8%)
- Nukkuminen:
 - Nukkuu arkisin alle 8 tuntia
 - Tilanne huonontunut: n. 43% ilmoittaa nukkuvansa alle 8 tuntia vuorokaudessa (v. 2021 n. 35%)
 - Nukahtamisvaikeuksia on 21%:lla vastaajista
- Lukiolaisista päivittäistä väsymystä ja uupumusta kokee 46,3% vastaajista
- Paljon keskittymisvaikeuksia: n. 20%
- Ruokatottumukset:
 - Aamupalan syöminen huonontunut reilusti: 46,9% ei syö aamupalaa joka arkiaamu (v. 2021 25,4%) -> vrt. koko maa 37%, Pohde 32,3%
 - Koululounaan jättää myös väliin yhä useampi: 37% ei syö koululounasta päivittäin (v. 2021 28,6%) -> vrt. koko maa 31,4% ja Pohde 28,1%

Lukion 1. ja 2. vuosiluokan opiskelijat

Elintavat ja terveys (mm. liikunta, nukkuminen, ruokatottumukset, päihteet ja riippuvuudet)

- Päihteet ja riippuvuudet:

- Alkoholi:

- Käyttää alkoholia viikottain: 6,3% -> 0%
 - Raittius: 46% -> 58%
 - Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa: 11,1% -> 16%
 - Vanhemman liiallinen alkoholin käyttö aiheuttanut haittaa: 4,8% -> 7,4%

- Nikotiinituotteet ja sähkösavukkeet:

- Tupakkatuotteiden, sähkösavukkeiden ja nuuskan päivittäinen käyttö vähentynyt
 - Päivittäinen käyttö muutoinkin vähäistä

- Huumeet:

- Kannabiksen ja muiden laittomien huumeiden kokeilut vähentyneet, määrä vähäinen
 - 40% vastaajista kokee, että omalla paikkakunnalla on helppo hankkia huumeita

- Netti ja rahapelit eivät vaikuta olevan kovin ongelmallisia lukiolaisnuorten keskuudessa

Lukion 1. ja 2. vuosiluokan opiskelijat

Elintavat ja terveys (mm. liikunta, nukkuminen, ruokatottumukset, päihteet ja riippuvuudet)

- Hampaiden harjaus:
 - Myös lukiolaisten keskuudessa hampaiden harjauksessa olisi petrattavaa, vähemmän kuin kahdesti päivässä harjaavia on vastaajista 35,8% (v. 2021 31,7%), vrt. koko maa ja Pohde n. 26%
- Ylipaino:
 - Ylipainoisten osuus laskenut 23,7% -> 17,9%
- Koettu terveydentila on heikentynyt ja tulos on koko maahan ja Pohteen alueeseen verrattuna huomattavasti korkeampi:
 - Haapavesi 25,4% -> 38,3%
 - Vuonna 2023 koko maa 25,2% ja Pohde 25,7%, näissä tulokset pysyneet aika lailla ennallaan

Lukion 1. ja 2. vuosiluokan opiskelijat

Sosiaaliset suhteet, vapaa-aika ja mielen hyvinvointi

- 11% vastaajista kertoo, ettei heillä ole yhtään läheistä ystävää ja n. 22% kokee itsensä yksinäiseksi (yksinäisyys: koko maa 15,9% ja Pohde 17,7%)
- Keskusteluyhteys vanhempien kanssa koettiin huonommaksi kuin koko maassa tai Pohteen alueella keskimäärin
 - 26,3% kokee, että heillä on hyvä keskusteluyhteys vanhempien kanssa (koko maa 39,4% ja Pohde 37,9%)
 - Keskusteluvaikeuksia koki n. 9% vastaajista
- Vastaajista peräti 42% kokee perheen taloudellisen tilanteen kohtalaiseksi tai sitä huonommaksi
 - Koko maa 30,6% ja Pohde 32,1%

Lukion 1. ja 2. vuosiluokan opiskelijat

Sosiaaliset suhteet, vapaa-aika ja mielen hyvinvointi

- Osallisuuden tunteessa on myös parantumisen varaa
 - Vain 49,4% kokee, että elämällä on tarkoitus (koko maa ja Pohde 63,8%)
 - 63% kokee kuuluvansa itselleen tärkeään ryhmään tai yhteisöön (koko maa 73,2% ja Pohde 73%)
 - 44,4% kokee olevansa tarpeellinen muille ihmisille (koko maa 63,8% ja Pohde 63,5%)
 - 63% kokee, että häneen luotetaan (koko maa 79,5%, Pohde 79,3%)
 - N. 49% kokee saavansa myönteistä palautetta tekemisistään (koko maa 65% ja Pohde 64%)
 - 67,9% kokee pystyvänsä vaikuttamaan oman elämänsä kulkuun (koko maa 80,4% ja Pohde 81,2%)
 - 59,3% kokee saavansa apua silloin, kun sitä todella tarvitsee (koko maa 72,7% ja Pohde 71,5%)

Lukion 1. ja 2. vuosiluokan opiskelijat

Sosiaaliset suhteet, vapaa-aika ja mielen hyvinvointi

- Noin puolet kokee olevansa tyytyväisiä elämäänsä tällä hetkellä. Tyytyväisyys omaan elämään on laskenut.
- Puolet vastaajista on ollut huolissaan mielialastaan viimeisen 12 kuukauden aikana.
- Noin 46% kokee sosiaalista ahdistuneisuutta, tämä lisääntynyt n. 10%
- 24%:lla on matala itsetunnon taso
- Kohtalaista tai vaikeaa masennusta on kokenut 17,7% (koko maa 21,1% ja Pohde 20,1%)

Lukion 1. ja 2. vuosiluokan opiskelijat

Sosiaaliset suhteet, vapaa-aika ja mielen hyvinvointi

- Harrastusaktiivisuus todella hyvä, jokainen vastaajista kertoo harrastavansa jotain vähintään kerran viikossa.
- Jopa 67,9% vastaajista kokee, ettei asuinalueella ole tarpeeksi oleskelutiloja nuorille ja vain 22,2% kokee, että asuinalueella järjestetään kiinnostavaa vapaa-ajan toimintaa nuorille

Lukion 1. ja 2. vuosiluokan opiskelijat

Koulu

- Osallisuuden tunteen väheneminen näkyy myös kokemuksissa kuulumisesta luokka- tai kouluyhteisöön.
- Kouluinnostus on laskenut 36,5% -> 18,5%. Koulu-uupumuksen kokemukset ovat pysyneet ennallaan (21%)
- Koulunkäynnistä kertoi pitävänsä 38% (v. 2021 65%!)
- Uudet koulutilat näkyvät myös lukiolaisten vastauksissa. Koulun fyysiset työolot koetaan paremmiksi kuin koko maassa tai Pohteen alueella keskimäärin.

Lukion 1. ja 2. vuosiluokan opiskelijat

Väkivalta, syrjintä ja häirintä

- N. 88% vastaajista kertoo, ettei ole kiusattu koulussa lainkaan lukukauden aikana (vuonna 2021 tulos n. 92%)
- Fyysistä uhkaa kokeneiden määrä laskenut

Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana					
Kohderyhmä	Taustatekijä	Sukupuoli	Alue	2021	2023
Lukio	Kaikki vastaajat	Pojat	Koko maa	12,4%	13,0%
			Haapavesi		
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	9,6%	8,7%
		Tytöt	Koko maa	8,5%	8,4%
			Haapavesi		
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	7,6%	7,2%
		Yhteensä	Koko maa	10,1%	10,3%
			Haapavesi	19,0%	7,4%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	8,4%	7,8%

Lukion 1. ja 2. vuosiluokan opiskelijat

Väkivalta, syrjintä ja häirintä

- Vuoden aikana vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten suunnalta koettu fyysinen väkivalta oli vähentynyt jonkin verran (7,9% -> 4,9%), mutta henkinen väkivalta oli lisääntynyt (30,2% -> 39,5%)
- Perheenjäsenten välistä fyysistä väkivaltaa oli vuoden aikana kokenut 27% (koko maa 10,8% ja Pohde 14,8%)
- Häiritsevää seksuaalista ahdistelua tai ehdottelua oli kokenut vuoden aikana n. 31% (määrä vähentynyt)

Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuosiluokan opiskelijat

Elintavat ja terveys (mm. liikunta, nukkuminen, ruokatottumukset, päihteet ja riippuvuudet)

- Liikunta:
 - Liikkuu korkeintaan yhtenä päivänä viikossa vähintään tunnin päivässä 13,6%
 - Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1h viikossa 37,5%
 - Vähintään tunnin päivässä liikkuvat 16,7%
- Nukkuminen:
 - Arkisin alle 8 tuntia nukkuvia peräti 56,1% vastaajista (koko maa 50,9%, Pohde 53,3%)
- Päivittäistä väsymystä ja uupumusta kokee 34,8%
- Ruokatottumukset:
 - Ei syö aamupalaa joka arkipäivä: 42,4% (koko maa 52,6%, Pohde 50,2%)
 - Koululounaan syönti hyvällä mallilla, vain 9,1% vastaajista ei syö päivittäin koululounasta, kun esimerkiksi koko maassa lukema on 38,8% ja Pohteen alueella 30,7%

Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuosiluokan opiskelijat

Elintavat ja terveys (mm. liikunta, nukkuminen, ruokatottumukset, päihteet ja riippuvuudet)

- **Päihteet ja riippuvuudet:**

- **Alkoholi:**

- Käyttää alkoholia viikottain: 13,8% (koko maa 9,5%, Pohde 7,5%)
 - Raittius: 30,8% (koko maa 37,1%, Pohde 43,9%)
 - Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa: 20,3% (koko maa 21,8%, Pohde 18,3%)
 - Vanhemman liiallinen alkoholin käyttö aiheuttanut haittaa: 4,8%

- **Nikotiinituotteet ja sähkösavukkeet:**

- Tupakkatuotteita tai sähkösavukkeita kertoo käyttävänsä päivittäin 36,4% (koko maa 26,3%, Pohde 27,1%)
 - Päivittäin nuuskaavia on 16,7% (koko maa 13%, Pohde 15,3%)
 - Nikotiinipusseja käyttää päivittäin tai silloin tällöin 21,5% (koko maa 15,2%, Pohde 14,6%)

- **Huumeet:**

- Kannabista kokeillut ainakin kerran 15,6% (Pohde 12,2%, koko maan lukema samansuuntainen)
 - Laittomia huumeita kokeillut ainakin kerran 17,2% (Pohde 12,8%, koko maan lukema samansuuntainen)
 - 39,4% vastaajista kokee, että omalla paikkakunnalla on helppo hankkia huumeita

- **Netti ja rahapelit eivät vaikuta olevan kovin ongelmallisia.**

Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuosiluokan opiskelijat

Elintavat ja terveys (mm. liikunta, nukkuminen, ruokatottumukset, päihteet ja riippuvuudet)

- Hampaiden harjaus:
 - Jopa 65,2% jättää hampaansa harjaamatta kahdesti päivässä! (koko maa 48,8%, Pohde 48,5%)
- Ylipaino:
 - Ylipainoisten osuus 27,4%
- Koettu terveydentila on parempi kuin koko maassa tai Pohteen alueella keskimäärin.
 - Haapavedellä 18,2% kokee terveytensä kohtalaiseksi tai huonoksi
 - koko maa 28,6% ja Pohde 28,5%, näissä tulokset pysyneet aika lailla ennallaan

Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuosiluokan opiskelijat

Sosiaaliset suhteet, vapaa-aika ja mielen hyvinvointi

- 10,6% vastaajista kertoo, ettei heillä ole yhtään läheistä ystävää ja 16,7% kokee itsensä yksinäiseksi
- Keskusteluyhteys vanhempien kanssa koettiin hieman huonommaksi kuin koko maassa tai Pohteen alueella keskimäärin
 - 36,4% kokee, että heillä on hyvä keskusteluyhteys vanhempien kanssa (koko maa 42,4% ja Pohde 39,3%)
 - Keskusteluvaikeuksia koki 7,6% vastaajista
- Vastaajista 38,5% kokee perheen taloudellisen tilanteen kohtalaiseksi tai sitä huonommaksi
 - Samaa tasoa koko maan ja Pohteen alueen kanssa

Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuosiluokan opiskelijat

Sosiaaliset suhteet, vapaa-aika ja mielen hyvinvointi

- Osallisuuden tunne:

- 69,2% kokee, että elämällä on tarkoitus (koko maa 63,4 ja Pohde 62,2%)
- 56,9% kokee kuuluvansa itselleen tärkeään ryhmään tai yhteisöön (koko maa 64,1% ja Pohde 63,7%)
- 56,9% kokee myös olevansa tarpeellinen muille ihmisille (koko maa 62,6% ja Pohde 61,6%)
- 72,3% kokee, että häneen luotetaan (samaa tasoa koko maan ja Pohteen kanssa)
- 53% kokee saavansa myönteistä palautetta tekemisistään (koko maa n. 65% ja Pohde n. 65%)
- 77,3% kokee pystyvänsä vaikuttamaan oman elämänsä kulkuun (samaa tasoa koko maan ja Pohteen kanssa)
- N. 70% kokee saavansa apua silloin, kun sitä todella tarvitsee (samaa tasoa koko maan ja Pohteen kanssa)

Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuosiluokan opiskelijat

Sosiaaliset suhteet, vapaa-aika ja mielen hyvinvointi

- 71,2% kokee olevansa tyytyväisiä elämäänsä tällä hetkellä. Tyytyväisyys omaan elämään on hieman parempaa kuin koko maassa tai Pohteen alueella keskimäärin.
- 26,6% on ollut huolissaan mielialastaan viimeisen 12 kuukauden aikana (koko maa 34%, Pohde 38,7%).
- 22,7% kokee sosiaalista ahdistuneisuutta (koko maa 31,2%, Pohde 35,1%)
- Kohtalaista tai vaikeaa masennusta on kokenut 12,5% (koko maa 18% ja Pohde 18,4%)

Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuosiluokan opiskelijat

Sosiaaliset suhteet, vapaa-aika ja mielen hyvinvointi

- Harrastusaktiivisuus on hyvä myös ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoiden keskuudessa.
 - Vastaajista 95,5% harrastaa jotain vähintään kerran viikossa
- 30,8% vastaajista kokee, ettei asuinalueella ole tarpeeksi oleskelutiloja nuorille ja 27,7% kokee, että asuinalueella järjestetään kiinnostavaa vapaa-ajan toimintaa nuorille

Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuosiluokan opiskelijat

Koulu

- 54,5% kokee olevansa tärkeä osa kouluyhteisöä ja 68,2% tärkeä osa luokkayhteisöä.
 - Tulokset hieman parempia kuin koko maassa tai Pohteella keskimäärin
- Kouluinnostusta kokee vain 19,7% vastaajista (koko maa 31,8% ja Pohde 32%)
- Koulu-uupumuksen kokemukset ovat vähäisiä (6,1% vastaajista)
- Koulunkäynnistä kertoo kuitenkin pitävänsä 77,2% vastaajista
- Koulun fyysiset työolot koetaan pääsääntöisesti hyviksi

Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuosiluokan opiskelijat

Väkivalta, syrjintä ja häirintä

- N. 80% vastaajista kertoo, ettei ole kiusattu koulussa lainkaan lukukauden aikana
- Fyysistä uhkaa kokeneita oli 9,5%

Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana

Kohderyhmä	Taustatekijä	Sukupuoli	Alue	2021	2023
Ammatillinen oppilaitos	Kaikki vastaajat	Yhteensä	Koko maa	15,2%	14,1%
			Haapavesi		9,5%
			Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	14,6%	11,6%

Ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuosiluokan opiskelijat

Väkivalta, syrjintä ja häirintä

- Vuoden aikana vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten suunnalta fyysistä väkivaltaa oli kokenut 6,1% ja henkistä väkivaltaa 16,7%
- Häiritsevää seksuaalista ahdistelua tai ehdottelua oli kokenut vuoden aikana 16,7% (koko maa ja Pohde n. 26%)